

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ଏକାନ୍ତତତ୍ତ୍ୱବିଂଶି ଅଧ୍ୟାୟ

।। ଅଥଃ ଏକୋନଚତ୍ୱାରିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ।।

ସ୍ୱାହା ପ୍ରାଣେଭ୍ୟଃ ସାଧିପତିକେଭ୍ୟଃ ।

ପୃଥିବ୍ୟେ ସ୍ୱାହା ଶ୍ୱେତେ ସ୍ୱାହା ଶ୍ୱେତେ ସ୍ୱାହା ବାୟାବେ ସ୍ୱାହା ।

ଦିବେ ସ୍ୱାହା ସୂର୍ଯ୍ୟାୟ ସ୍ୱାହା ॥ ୧ ॥

ଦିଗ୍ଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ଚନ୍ଦ୍ରାୟ ସ୍ୱାହା ନକ୍ଷତ୍ରେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ଶ୍ୱେତେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ବରୁଣାୟ ସ୍ୱାହା ।

ନାଭ୍ୟେ ସ୍ୱାହା ପୃଥ୍ୱୀୟାୟ ସ୍ୱାହା ॥ ୨ ॥

ବାତେ ସ୍ୱାହା ପ୍ରାଣାୟ ସ୍ୱାହା ପ୍ରାଣାୟ ସ୍ୱାହା ।

ଚକ୍ଷୁଷେ ସ୍ୱାହା ଚକ୍ଷୁଷେ ସ୍ୱାହା ଶ୍ରୋତ୍ରାୟ ସ୍ୱାହା ଶ୍ରୋତ୍ରାୟ ସ୍ୱାହା ॥ ୩ ॥

ମନସଃ କାମମାକୃତିଂ ବାଚଃ ସତ୍ୟମଶୀୟ ।

ପଶୁନାଂ ରୂପମନୁସ୍ୟ ରସୋ ଯଶଃ ଶ୍ରୀଃ ଶ୍ରୀୟତାଂ ମୟି ସ୍ୱାହା ॥ ୪ ॥

ପ୍ରଜାପତିଃ ସମ୍ବିୟମାଣଃ ସମ୍ରାଟ୍ ସମ୍ବୃତୋ ବୈଶ୍ୱଦେବଃ ସଂସନ୍ନୋ ଘର୍ମଃ ପ୍ରବୃକ୍ତସ୍ତେଜ ଉଦ୍ୟତ

ଆଶ୍ୱିନଃ ପୟସ୍ୟାନୀୟମାନେ ପୌଷ୍ଟୋ ବିଷ୍ୟନ୍ମାନେ ମାରୁତଃ କ୍ଳଥନ୍ ।

ମୈତ୍ରଃ ଶରସି ସନ୍ତାପ୍ୟମାନେ ବାୟାବ୍ୟୋ ହିୟମାଣ ଆଶ୍ୱେନ୍ୟୋ ହୃୟମାନୋ ବାଗ୍ଧୃତଃ ॥ ୫ ॥

ସବିତା ପ୍ରଥମେହନ୍ନଗ୍ନିର୍ଦ୍ୱିତୀୟେ ବାୟୁସ୍ତୃତୀୟ ଆଦିତ୍ୟଶ୍ଚତୁର୍ଥେ ଚନ୍ଦ୍ରମାଃ ପଞ୍ଚମ ଋତୁଃ ଷଷ୍ଠେ

ମରୁତଃ ସପ୍ତମେ ବୃହସ୍ପତିରଷ୍ଟମେ ।

ମିତ୍ରୋ ନବମେ ବରୁଣୋ ଦଶମ ଇନ୍ଦ୍ର ଏକାଦଶେ ବିଶ୍ୱେ ଦେବା ଦ୍ୱାଦଶେ ॥ ୬ ॥

ଉଗ୍ରଶ୍ଚ ଭୀମଶ୍ଚ ଧ୍ରାଘଶ୍ଚ ଧୂନିଶ୍ଚ ।

ସାସନ୍ନାଶ୍ଚାଭିୟୁଗ୍ମା ଚ ବିଷିପଃ ସ୍ୱାହା ॥ ୭ ॥

ଅଗ୍ନିଃ ହୃଦୟେନାଗନିଃ ହୃଦୟାଗ୍ରେଣ ପଶୁପତିଂ କୃସ୍ନହୃଦୟେନ ଭବଂ ଯଜ୍ଞା ।
ଶର୍ବଂ ମତସ୍ମାଭ୍ୟାମୀଶାନଂ ମନ୍ୱନା ମହାଦେବମନ୍ତ୍ରପର୍ଶବ୍ୟେନୋଗ୍ରଂ ଦେବଂ ବନିଷ୍ଠନା
ବସିଷ୍ଠହନ୍ତୁଃ ଶିଙ୍ଗୀନି କୋଶ୍ୟାଭ୍ୟାମ୍ ॥ ୮ ॥

ଉର୍ଗ୍ଗ୍ଲୋହିତେନ ମିତ୍ରଃ ସୌବ୍ରତ୍ୟେନ ରୁଦ୍ରଂ ଦୌର୍ବ୍ରତ୍ୟେନେନ୍ଦ୍ରଂ ପ୍ରକ୍ରୀତେନ
ମରୁତୋ ବଲେନ ସାଧ୍ୟାନ୍ ପ୍ରମୁଦା ।
ଭବସ୍ୟ କଣ୍ୟଃ ରୁଦ୍ରସ୍ୟାନ୍ତଃ ପାର୍ଶ୍ୱ୍ୟଂ ମହାଦେବସ୍ୟ ଯଜ୍ଞଚ୍ଛର୍ବସ୍ୟ ବନିଷ୍ଠଃ
ପଶୁପତେଃ ପୁରୀତତ୍ ॥ ୯ ॥

ଲୋମଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ଲୋମଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ତୃତେ ସ୍ୱାହା ତୃତେ ସ୍ୱାହା ଲୋହିତାୟ ସ୍ୱାହା
ଲୋହିତାୟ ସ୍ୱାହା ମେଦୋଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ମେଦୋଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ।
ମାଧସେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ମାଧସେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ସ୍ନାବଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ସ୍ନାବଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ଧୂମ୍ରଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା
ସ୍ଥୂଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ମଞ୍ଜୁଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ମଞ୍ଜୁଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ।
ରେତସେ ସ୍ୱାହା ପାୟବେ ସ୍ୱାହା ॥ ୧୦ ॥

ଆୟାସାୟ ସ୍ୱାହା ପ୍ରାୟାସାୟ ସ୍ୱାହା ସଂୟାସାୟ ସ୍ୱାହା ବିୟାସାୟ ସ୍ୱାହୋଦ୍ୟାସାୟ ସ୍ୱାହା ।
ଶୁତେ ସ୍ୱାହା ଶୋତତେ ସ୍ୱାହା ଶୋତମାନାୟ ସ୍ୱାହା ଶୋକାୟ ସ୍ୱାହା ॥ ୧୧ ॥

ତପସେ ସ୍ୱାହା ତପ୍ୟତେ ସ୍ୱାହା ତପ୍ୟମାନାୟ ସ୍ୱାହା ତପ୍ତାୟ ସ୍ୱାହା ଘର୍ମାୟ ସ୍ୱାହା ।
ନିଷ୍ଠୈଃ ସ୍ୱାହା ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ୍ୟେ ସ୍ୱାହା ଭେଷଜାୟ ସ୍ୱାହା ॥ ୧୨ ॥

ୟମାୟ ସ୍ୱାହା ଧୃକ୍ତକାୟ ସ୍ୱାହା ମୃତ୍ୟବେ ସ୍ୱାହା ବ୍ରହ୍ମଣେ ସ୍ୱାହା ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟାୟେ ସ୍ୱାହା ବିଶ୍ୱେଭ୍ୟା
ଦେବେଭ୍ୟଃ ସ୍ୱାହା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀଭ୍ୟାଃ ସ୍ୱାହା ॥ ୧୩ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷି ॥

୧-୭ - ଦଧୀତ୍ ଆଧର୍ବଣଃ । ୭-୧୩ - ପରମେଷ୍ଠୀ ପ୍ରଜାପତିଃ ଅଥବା ସାଧ୍ୟଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧-୩ - ମାନ୍ଦବର୍ଣ୍ଣିକ୍ୟଃ । ୪ - ଯଜମାନ-ଆଶୀର୍ବାଦ, ଶ୍ରୀ । ୫ - ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଦେବତା ।
୬ - ସବିତା ଆଦି । ୭ - ମରୁତାଃ । ୮-୧୩ - ଅଗ୍ନିଃ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧ - ପଂକ୍ତି । ୨ - ଭୁରିକ୍ ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ । ୩ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଠୁପ୍ । ୪ - ନିଚୂଡ୍ ବୃହତୀ ।
୫ - କୃତି । ୬ - ବିରାଟ୍ ଧୃତି । ୭ - ଭୁରିକ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୮ - ନିଚୂଡ୍ ଅତ୍ୟଷ୍ଟି । ୯ - ଭୁରିକ୍
ଅଷ୍ଟି । ୧୦ - ଆକୃତି । ୧୧ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଜଗତୀ । ୧୨ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୩ - ନିଚୂଡ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ॥

॥ ଇତି ଏକୋନଚତ୍ୱାରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

